

N:o 33.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående lönetursberäkning för vissa lärare vid Göteborgs högskola; gifven Stockholms slott den 30 december 1899.

Med åberopande af bilagda protokoll öfver ecklesiastikärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva,

dels att professor vid Göteborgs högskola, som utnämnes till extra ordinarie professor vid något af rikets universitet, må för åtnjutande af ålderstillägg såsom sådan tillgodoräkna sig sin tjänstgöring i egenskap af professor vid högskolan från och med året näst efter det, då kallelse till professorsembetet blifvit af Kongl. Maj:t fastställt,

dels ock att docent vid Göteborgs högskola, hvars kallelse blifvit godkänd af kanslern för rikets universitet och hvars ställning i afseende å arfvode och undervisningsskyldighet är jemförlig med de med stipendier försedda docenternas vid universiteten, må, enligt de närmare bestämmelser Kongl. Maj:t pröfvar lämpligt fastställa, vid öfvergång till lärarebeställning vid allmänt läroverk räkna sig till godo högst fem år af sin tjänstgöringstid såsom docent vid högskolan.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Nils Claëson.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 december 1899.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
 Statsråden: WIKBLAD,
 ANERSTEDT,
 herr VON KRUSENSTJERNA,
 grefve WACHTMEISTER,
 CLAËSON,
 DYRSSEN,
 CRUSEBJÖRN,
 RESTADIUS.

Föredragande departementschefen, statsrådet Claëson, yttrade:

»I en till Eders Kongl. Maj:t ingifven framställning har styrelsen för Göteborgs högskola i underdånighet anhållit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes förklara:

1) att professor vid Göteborgs högskola, hvars kallelse blifvit af Eders Kongl. Maj:t faststald, och docent derstädes, hvars kallelse vunnit kanslerns för rikets universitet godkännande, må, då de såsom sökande vid statsuniversitet komma under bedömande, räkna sig till godo sin tjänstgöring vid högskolan, som om den utöfvats i statsuniversitets tjänst, och att de i öfverensstämmelse härmed vid eventuelt erhållande af extra ordinarie professur, der lönegraden enligt särskilda bestämmelser är beroende af mängden af akademiska tjänstår, må efter samma grunder som lärare vid statsuniversiteteten för lönetursberäkning göra sig till godo sina tjänstår vid högskolan; samt

2) att docent vid Göteborgs högskola, hvars kallelse är af kanslern godkänd, må, när han söker anställning vid allmänt läroverk, enligt de grunder, som gälla för docent vid statsuniversitet, för lönetursberäk-

ning räkna sig till godo sin tjenstgöring vid högskolan och att dervid docent, som för uppehållande af sin undervisning uppbär årligt arfvode, likställas med statsuniversitetens stipendiater, derest hans tjenstgöring icke understiger den dessa åliggande och hans arfvode likaledes motsvarar ett docentstipendium vid statsuniversiteten.

Till grund för berörda framställning har styrelsen åberopat, hurusom Göteborgs högskola redan från början sökt att så inrätta sig, att dess arbete skulle kunna samordnas med det, som bedrefves vid statsuniversiteten. Detta högskolans sträfvande hade ock vunnit nådigt erkännande och understöd, särskildt genom den examensrätt, som genom resolution den 17 juni 1893 blifvit henne tillerkänd. Högskolan vore numera satt i tillfälle att, i enlighet med vissa särskildt gifna bestämmelser, förrätta alla till den filosofiska fakultetens humanistiska sektion hörande examina. Högskolan intoge alltså faktiskt numera genom de vetenskapliga och förberedande examina, som aflades derstädes, en med statsuniversiteten sidoordnad ställning. Det syntes därför vara billigt, att det arbete, som skedde i högskolans tjenst, blefve, under i öfrigt likartade förhållanden, lika bedömdt och medförde samma förmåner som arbete, hvilket vid statsuniversitet utfördes af dess lärare.

Öfver denna framställning har kanslern för rikets universitet, efter nådig remiss, hört de större konsistorierna och de filosofiska fakulteterna vid universiteten i Upsala och Lund samt med eget underdånigt utlåtande till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnadt deras yttranden i ärendet.

Göteborgs högskola, upprättad medelst enskilda donationer, har enligt dess af Eders Kongl. Maj:t den 5 april 1889 i nåder fastställda statuter, till uppgift att meddela vetenskaplig undervisning och befordra vetenskaplig forskning. I mån af högskolans tillgångar upprättas ett tillfredsställande antal professorsembeten först uti de vetenskaper, som vid universitet vanligen anses tillhöra den filosofiska fakultetens humanistiska sektion, dernäst uti de vetenskaper, som tillhöra samma fakultets matematisk-naturvetenskapliga sektion, samt derefter uti de i juridiska fakulteten vanligen ingående vetenskaperna. Af styrelsen kunna på lärarerådets förslag eller efter dess hörande tillförordnas docenter till det antal, som pröfvas nödigt och nyttigt. Vid högskolan finnas nio professorer, samtliga i humanistiska ämnen, äfvensom fem docenter, likaledes i humanistiska ämnen. Tre af dessa docenter uppbära årliga arfvoden, hvartdera å 3,000 kronor, med tillägg för en af dem — under förutsättning af viss undervisningsskyldighet — af ett särskildt arfvode å 1,000 kronor, hvarjemte en fjerde docent uppbär ett årligt arfvode å

1,500 kronor. De examina, som numera enligt nådigt medgifvande kunna afläggas vid högskolan, äro följande: filosofie kandidat- och filosofie licentiat-examina i de ämnen, uti hvilka vid högskolan finnas ordinarie professorsbefattningar, som blifvit vederbörligen tillsatta, teologisk filosofisk examen, förberedande examen för inträde i rättegångsverken eller i Eders Kongl. Maj:ts kansli samt juridisk filosofisk examen.

Hvad till en början den i första punkten gjorda framställningen beträffar, lärer densamma blott i hvad den afser rätt till lönetursberäkning för lärare vid Göteborgs högskola bära i detta sammanhang komma under nådigt öfvervägande. Frågan om desse lärares tjänstgöring vid högskolan, betraktad såsom grund för befordran vid statsuniversiteten, är nemligen, i den mån densamma icke redan är tillfredsställande löst genom innehållet af statuterna för universiteten i Upsala och Lund, beroende af en på Eders Kongl. Maj:t ankommande ändring i dessa statuter.

Beträffande åter nyssnämnda rätt till lönetursberäkning för lärare vid Göteborgs högskola anser jag, i likhet med hvad som uttalats bland de akademiska myndigheterna, att en sådan rätt bör beviljas för professorerna vid högskolan, så att desse, efter skedd utnämning till extra ordinarie professur vid något af rikets universitet, må för erhållande af ålderstillägg räkna sig sin professorstjänstgöring vid högskolan till godo.

Hvad jag sålunda dristar ifrågasätta, är icke en förmån uteslutande för Göteborgs högskola och dess lärare. Äfven för universiteten torde det vara af betydelse, att framstående vetenskapsmäns öfvergång till dem från högskolan underlättas genom en dylik anordning. Uttalanden i denna riktning hafva ock gjorts bland de akademiska myndigheterna.

Bland dessa myndigheter har den åsigt gjort sig gällande, att den i första punkten gjorda framställningen, så vidt densamma afser tjänstårsberäkning i anställning såsom docent vid högskolan, icke borde bifallas, och denna åsigt delas af mig. I anslutning till de hörda myndigheternas uttalanden vill jag deremot, med viss inskränkning, hemställa om nådigt understöd åt den i andra punkten gjorda framställningen rörande lönetursberäkning vid de allmänna läroverken för docenter vid Göteborgs högskola lika med docenter vid universiteten.

De grunder, som gälla för sistnämnda docenters ifrågavarande lönetursberäkning, äro af Eders Kongl. Maj:t, efter inhemtande af Riksdagens bifall, till hufvudsakliga delar fastställda genom nådiga cirkulären den 1 juni 1877 och den 18 maj 1878. Det förra af dessa båda cirku-

lär afser rätt för innehafvare af docentstipendium att, i händelse han öfvergår i allmänna läroverkens tjänst, för bestämmande af lönegrad räkna sig till godo högst fem år af den tid, han deltagit i undervisningen vid universitetet. Med innehafvandet af docentstipendium äro vissa åligganden i fråga om undervisnings meddelande förenade. Enligt det senare cirkuläret må, utöfver de med stipendier försedda docenterna, visst antal docenter vid hvartera universitetet under särskilda vilkor åtnjuta en dylik, stipendiaterna tillkommande tjänstårsberäkning såsom lärare vid allmänna läroverk.

Det är en ömsesidig fördel för landets vetenskapliga lif och de allmänna läroverkens arbete, som nyss omförmälda bestämmelser innebära, och de skäl, hvilka föranledt deras utfärdande, kunna tvifvelsutan åberopas till förmån för enahanda rättigheter åt docenterna vid Göteborgs högskola. Dock synes mig lämpligt att tills vidare blott de af högskolans docenter, som kunna anses likställda med innehafvare af docentstipendier vid statsuniversiteten, må komma i åtnjutande af nu ifrågavarande förmån. Närmare bestämmelser i afseende härå torde böra af Eders Kongl. Maj:t fastställas.

Under åberopande af hvad jag nu anfört hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att medgifva, dels att professor vid Göteborgs högskola, som utnämnes till extra ordinarie professor vid något af rikets universitet, må för åtnjutande af ålderstillägg såsom sådan tillgodoräkna sig sin tjänstgöring i egenskap af professor vid högskolan från och med året näst efter det, då kallelse till professorsembetet blifvit af Eders Kongl. Maj:t fastställd, dels ock att docent vid Göteborgs högskola, hvars kallelse blifvit godkänd af kanslern för rikets universitet och hvars ställning i afseende å arfvode och undervisningsskyldighet är jemförlig med de med stipendier försedda docenternas vid universiteten, må, enligt de närmare bestämmelser Eders Kongl. Maj:t pröfvar lämpligt fastställa, vid öfvergång till lärarebeställning vid allmänt läroverk räkna sig till godo högst fem år af sin tjänstgöringstid såsom docent vid högskolan.»

Hvad departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, i nåder gilla och bifalla; och skulle proposition till Riksdagen aflätas af den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Torsten Burén.